

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 220.964 van 11 oktober 2012  
in de zaak A. 206.527/XII-7094**

In zake: Julian SCHOLIERS  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Koen De Puydt  
kantoor houdend te 1000 Brussel  
Wolvengracht 38 bus 2  
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW REGINA CAELI  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Jean Hendrickx  
kantoor houdend te 2018 Antwerpen  
Lange Lozanastraat 24  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van de vordering*

1. De vordering, ingesteld op 3 oktober 2012, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van 21 september 2012, waarbij de deliberende klassenraad 4C van het Regina Caelilyceum te Dilbeek aan Julian Scholiers een oriënteringsattest C toekent.

*II. Verloop van de rechtspleging*

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 oktober 2012, om 11.15 uur.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaten Koen De Puydt en Ulrike Beuselinck, die verschijnen voor de verzoekende partij en advocaat Christophe Vangeel, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3.1. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2011-2012 ingeschreven als leerling van het tweede jaar van de tweede graad economie (ASO) in het Regina Caelilyceum te Dilbeek.

3.2. Aan het einde van het schooljaar kent de over verzoeker delibererende klassenraad hem een oriënteringsattest C toe.

3.3. Overleg met de directie leidt ertoe dat de klassenraad opnieuw wordt samengeroepen. Hoewel om het overleg reeds op 3 juli 2012 is verzocht, duurt het nog tot 27 augustus 2012 vooraleer de delibererende klassenraad opnieuw over verzoekers resultaten beraadslaagt. Hij handhaaft met een aangepaste motivering het C-attest.

3.4. Vervolgens tekent verzoeker bezwaar aan bij de beroepscommissie van het lyceum.

De beroepscommissie stelt vast dat de tweede beslissing van de klassenraad gedetailleerd is en ingaat op een groot aantal van de bemerkingen van verzoeker maar dat er melding in is gemaakt van kleine verbeter- en telfouten met betrekking tot de examens die evenwel niet gecorrigeerd werden in het rapport dat aan verzoeker is bezorgd. Daarom adviseert de beroepscommissie om de klassenraad opnieuw samen te roepen met de opdracht de nodige correcties in de punten aan te brengen zodat een rapport kan worden bezorgd met al de correcte cijfers en vervolgens na te gaan of, uitgaande van de volledig correcte cijfers, de klassenraad zijn beslissing en de opgebouwde motivering bevestigt of wil herzien.

Daarop beslist het schoolbestuur om de klassenraad andermaal samen te roepen.

3.5. Op 21 september 2012 – het komt nuttig voor, verwerende partij eraan te herinneren dat dit luidens artikel 115/4, 6°, Codex Secundair Onderwijs diende te gebeuren uiterlijk 15 september, wat in feite voor een leerling alreeds vrij laat is om te weten waar hij aan toe is – volhardt de klassenraad erin, om aan verzoeker een C-attest te geven. Deze beslissing telt niet minder dan 73 bladzijden. Het grootste gedeelte zijn bijlagen waarin voor elk vak is aangegeven of verzoeker de eindtermen voor dat vak volgens de klassenraad al dan niet behaalt. Zeven bladzijden vormen de kern van de beslissing. Uit die zeven bladzijden onthoudt de Raad vooral de volgende algemene beoordelingen:

“Resultaten van het afgelopen schooljaar 2011-2012  
Julian behaalt op schooljaarniveau 54,1 % met 5 tekorten:  
- chemie: 27,3 %  
- Engels: 49,4 %  
- fysica: 45,8 %  
- informatica: 38,3%  
- Nederlands: 48,1 %  
Bovendien zijn er eerder zwakke resultaten voor:  
- biologie: 53,9 %  
- godsdienst: 50,9 %

- wiskunde: 53,4 %

Jaarevolutie:

DW1-T: 64,6 % met 3 tekorten

DW 1: 57,4 % met 4 tekorten

EX 1: 55,5 % met 3 tekorten

DW2-T: 47 % met 7 tekorten

DW 2: 49,5 % met 7 tekorten

EX 2: 56,6 % met 1 tekort

DW 3: 60,5 % met 2 tekorten

EX 3: 49 % met 4 tekorten

Conclusie

Julian behaalt een globaal nipt resultaat op basis van het hele schooljaar: 54.1%, waarbij hij een totaaltekort heeft voor volgende vakken: Engels, chemie, informatica, fysica en Nederlands. Een aantal van deze tekorten manifesteerden zich al in de loop van het schooljaar. Bovendien zijn er nipte eindresultaten voor de vakken biologie, godsdienst en wiskunde. Zijn mondelinge en/of schriftelijke proeven voor examen III waren onvoldoende voor de vakken chemie, fysica, godsdienst en Nederlands, resulterend in een totaaltekort voor deze examenreeks van 49%. Zijn studie-inzet tijdens het jaar bleef ondermaats ondanks de begeleiding van de vakleerkrachten, remediëringsopdrachten, extra taken en uitleg. We verwijzen ook naar het advies van de begeleidende klassenraad na Examen I en naar het waarschuwend schrijven van februari 2012.

Hoewel de resultaten van Julian op EX2 en DW3 aangeven dat hij een poging heeft gedaan om de negatieve evolutie sinds het begin van het schooljaar te keren, tonen zijn eindresultaten dat de leemten in kennis en inzicht die hij doorheen het jaar heeft opgebouwd te ernstig zijn om te kunnen stellen dat hij met vrucht het jaar heeft beëindigd (zie ook infra, de analyse van behaalde en niet behaalde leerplandoelen en/of eindtermen).

Gelet op voorliggende resultaten van taken, toetsen en examens en op de vaststellingen en adviezen van de begeleidende en delibererende klassenraad, oordeelt de delibererende klassenraad dat Julian niet met succes voldaan heeft aan het geheel van de opleiding van het 2de leerjaar van de 2de graad ASO en hij dus niet met succes zal kunnen functioneren in het 1ste leerjaar van de 3de graad.

[...]

Besluit inzake de examenresultaten

De examens zijn in regel correct beoordeeld. Daar waar telfouten werden vastgesteld, waren deze in het voordeel van Julian. Rekening houdende met de vraag van de ouders en de Raad van Bestuur zijn deze fouten rechtgezet in de versie van het rapport dd 21 september 2012. Deze telfouten zijn vanzelfsprekend te betreuren, maar zijn niet van die aard dat zij aanleiding geven tot een totaal ander beeld van de prestaties en het functioneren van Julian en hebben dan ook niet tot een herziening van het oordeel van de delibererende klassenraad geleid.

### 3. ALGEMENE CONCLUSIE

De kernvraag waar de delibererende klassenraad zich over dient te buigen is of hij Julian ziet functioneren in het eerste leerjaar van de derde graad. De

delibererende klassenraad meende in juni over voldoende gegevens te beschikken om daar een uitspraak over te doen, wat impliceert dat bijkomende proeven in deze niet aan de orde konden zijn.

Globaal genomen hebben de behaalde jaartekorten op Engels en Nederlands, samen met de 3 andere jaartekorten en het globale jaartekort op examenreeks 3, de delibererende klassenraad doen besluiten dat er leemten zijn wat betreft kennis en inzicht met betrekking tot de vermelde profielvakken. De delibererende klassenraad stelt ook vast dat het voor Julian niet zo makkelijk is om voor andere vakken grote gehelen te verwerken (voor een gedetailleerde analyse van de behaalde eindtermen en leerplandoelen, zie verder) en kan dan ook niet besluiten dat Julian zijn tweede graad met vrucht voltooid heeft. De delibererende klassenraad ziet Julian dan ook niet functioneren in het eerste leerjaar van de derde graad, vandaar dat Julian een C-attest behaalt en geen B-attest. De suggestie in de nota van de ouders (24 augustus 2012, p. 14 van de 16) dat Julian mogelijk goed zou functioneren in een richting 5 Economie-Moderne Talen is wat vreemd, gezien er juist tekorten zijn voor zowel Engels als Nederlands, 2 talen.

Zoals de klassenraad in zijn advies aangeeft, is hij van mening dat voor volgend schooljaar een richting in het TSO eerder aangewezen is. Hij doet daarmee logischerwijze op een richting in het vierde jaar TSO om zo een degelijke basis te leggen om het volgende schooljaar door te stromen naar een studierichting in de derde graad.”

Verzoeker verklaart van deze beslissing per e-mail van 26 september 2012 ter kennis gesteld te zijn.

#### *IV. Ontvankelijkheid van het beroep*

4. Vooralsnog bestaat er geen noodzaak om over de door de verwerende partij opgeworpen ontvankelijkheidsexceptie uitspraak te doen. Een onderzoek van en een uitspraak over die exceptie zou alleen nodig zijn indien zou komen vast te staan dat de grondvoorwaarden voor het toewijzen van de vordering tot schorsing vervuld zijn, wat, zoals hierna zal blijken, niet het geval is.

#### *V. De schorsingsvoorwaarden*

5. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden besloten onder de drievoudige voorwaarde dat

uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is, dat ernstige middelen worden aangevoerd die de nietigverklaring van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

## *VI. Voorwaarde van een ernstig middel*

### *A. Eerste middel*

#### *Uiteenzetting van het middel*

6.1. Het eerste middel is geput uit “de schending van het Organisatiebesluit (Besluit dd. 19 juli 2002 van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs), meer in het bijzonder artikel 15, § 1 juncto artikels 38, 10 en 57 van het Organisatiebesluit, artikel 7.4. van het Schoolreglement en het redelijkheids-, motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur”.

Verzoeker betoogt dat verwerende partij niet motiveert welke leemten van die aard zijn dat hij niet zou kunnen overgaan naar het volgende jaar in dezelfde studierichting, minstens niet motiveert waarom die leemten van die aard zijn dat hij zijn studies niet in een andere studierichting zou kunnen voortzetten.

6.2. In een *eerste middelonderdeel* brengt verzoeker zijn studieresultaten in herinnering (jaartekorten zijn gecursiveerd):

aardrijkskunde: 56.2%

biologie: 53.9%

chemie: 27.3%

Duits: 58.6%

economie: 61.1%

Engels: 49.4%

Frans: 59.7%

fysica: 45.8%  
geschiedenis: 59.0%  
godsdienst: 50.9%  
informatica: 38.3%  
lichamelijke opvoeding: 77.2%  
muzikale opvoeding: 65.0%  
Nederlands: 48.1%  
wiskunde: 53.4%  
Totaal: 54.1%.

Verzoeker stelt vast dat de klassenraad beslist op basis van de totaaltekorten, meer in het bijzonder het aantal tekorten, maar niet ervan doet blijken welke leerplandoeleinden hij niet behaald heeft, die noodzakelijk zijn om succesvol te kunnen functioneren in een volgend schooljaar. Door een beperkte opsomming te doen van bepaalde behaalde en niet-behaalde doeleinden geeft de klassenraad aan dat hij van oordeel is dat om met vrucht geslaagd te kunnen zijn, alle leerplandoeleinden behaald moeten zijn. Artikel 38 van het organisatiebesluit leert nochtans dat het met vrucht beëindigen gelijk staat met het “in voldoende mate” halen van de doelstellingen en niet met het integraal realiseren van de leerplandoelstellingen. In artikel 57 leest verzoeker dat het met vrucht beëindigen niet noodzakelijk gebonden is aan het slagen voor afzonderlijke toetsen, examens of proeven over een deel of het geheel van de vorming.

In de analyse die de klassenraad voorts bij de motivering voegt, valt het verzoeker op dat bij een aantal vakken enkel de eindtermen zijn opgesomd die hij niet behaalt, terwijl niet wordt weergegeven welke hij allemaal wel behaalt. Dit geeft een vertekend beeld. De noodzakelijke afweging is om die reden volgens verzoeker niet zorgvuldig tot stand gekomen.

6.3.1. Dit brengt verzoeker in een *tweede middelonderdeel* ertoe de in de bijlagen van de bestreden beslissing opgenomen analyse van zijn resultaten voor Nederlands, chemie en Engels aan kritiek te onderwerpen.

6.3.2. Voor het vak Nederlands betoogt verzoeker dat zijn spreekoefening op het einde van het jaar niet correct is geëvalueerd:

“Deze taak bestond uit een creatief deel en een politiek betoog. Betreffende deze taak werd in de nota voor uw klassenraad reeds aangegeven dat de toegekende punten niet-redelijk verantwoord zijn.

Immers, voor de creatieve opdracht heeft de leerkracht verzoeker een 1/10 gegeven en voor het politiek betoog een 2/10.

Voor de eerste opdracht meende de leerkracht dat verzoeker een 0/7 voor creativiteit verdiende daar het opzetten van een videoclip niet creatief genoeg is.

In welke mate iets creatief is of niet is een subjectieve ervaring en is moeilijk in punten uit te drukken. Door het uitvoeren van de opdracht had verzoeker echter wel een deel van de punten dienen te verkrijgen, wat nu niet het geval is.

Ook voor het politieke betoog is de leerkracht niet objectief geweest in het toekennen van de punten.

Verzoeker kreeg immers een 0/3 voor taal en stijl omdat hij niet lang genoeg had gesproken. Nochtans hebben verzoeker en zijn collega wel degelijk voldoende lang gesproken.

De opdracht bestond erin dat per groepje van vier gedurende 5 à 10 minuten zou worden gesproken. Per persoon moest er dus 1,25 tot 2,5 minuten gesproken worden, hetgeen verzoeker en Elias hebben gedaan.

De leerkracht Nederlands geeft in haar verantwoording voor de lage score voor spreekvaardigheid bovendien zelf aan dat verzoeker en Elias samen bijna 5 minuten hebben gesproken.

Dat de leerkracht tevens naliel rekening te houden met het feit dat daags voor de uitvoering van de opdracht de meisjes de jongens uit de groep hebben gezet. De meisjes zouden hiervoor toestemming hebben gekregen van de leerkracht Nederlands, hetgeen verwonderlijk is.

Verzoeker en zijn vriend Elias die beide hadden meegewerkt aan de voorbereiding van de opdracht waren immers hierdoor gedwongen op één dag een hele nieuwe presentatie te maken.

Met deze zeer beperkte voorbereidingstijd heeft de leerkracht geen rekening gehouden.”

Voor het lage cijfer dat verzoeker kreeg voor deze taak, is geen redelijke verantwoording te geven en het heeft het eindresultaat voor Nederlands naar beneden getrokken en ervoor gezorgd dat hij een nipt eindtekort had.

6.3.3. Bij het vak Chemie is er volgens verzoeker een tegenstrijdigheid omdat hij, enerzijds, eindterm 8 niet behaald zou hebben voor het onderdeel *anorganische samengestelde stoffen rondom ons* en, anderzijds, dezelfde eindterm

wel zou hebben behaald voor het onderdeel *water en het gedrag van stoffen in water*. Voor hetzelfde vak wordt bovendien enkel weergegeven welke eindtermen behaald/niet-behaald werden met het kerstexamen. Welke eindtermen verzoeker op de andere examens of op het dagelijks werk behaald of niet behaald heeft, wordt niet aangegeven.

6.3.4. Ten slotte wijst verzoeker op de onderscheiding, respectievelijk positieve scores, die hij behaalde voor de onderdelen luisteren en schrijven bij het vak Engels. De bevinding van de klassenraad dat hij eindtermen voor luistertaken of schrijven niet behaald zou hebben is daarmee strijdig.

6.4. In het *derde middelonderdeel* noemt verzoeker de motiveringsplicht geschonden omdat de klassenraad “nalaat aan te geven waaruit verwerende [partij afleidt] dat verzoeker niet in staat zou zijn grotere gehelen te verwerken en anderzijds niet motiveert waarop [hij zijn] advies steunt om een richting binnen het TSO aan te wijzen”.

### *Beoordeling*

7.1. In de nota met opmerkingen merkt verwerende partij op dat de grieven van verzoeker “vertrekken vanuit een volstrekt verkeerd perspectief” dat volledig voorbijgaat aan de toepasselijke regelgeving.

7.2. De wijze waarop verzoeker bepaalde artikelen van het organisatiebesluit leest en er de maatstaven uit afleidt wanneer een leerling zijn studiejaar met vrucht beëindigd, doet op het eerste gezicht inderdaad blijken van een hoog voluntarisme, dat ook door de Raad niet wordt bijgevallen.

8. De motivering van het al dan niet slagen van een leerling ligt in de eerste plaats wel degelijk besloten in de behaalde punten. Die punten moeten namelijk – tot bewijs van het tegendeel – worden geacht een representatief beeld te

geven van de kennis, de vaardigheden en, voor zover opgenomen in het leerplan, de attitudes van de leerling.

Uitgaande van het vermoeden van deskundigheid dat tot weerlegging kleeft aan de hoedanigheid van de leerkracht immers, wordt ervan uitgegaan dat de leerkrachten tijdens het schooljaar de door het leerplan vereiste leerstof volledig en bekwaam hebben onderwezen, dat zij de vorderingen van de leerling correct hebben geobserveerd en geëvalueerd tijdens het “dagelijks werk”, dat zij examens hebben opgesteld die niet eenzijdig zijn maar representatief voor de effectief onderwezen leerstof naar leerinhoud zowel als moeilijkheidsgraad, dat zij die examens objectief en vakkundig hebben verbeterd en aan de hand van een valide puntenspreiding over de leeronderdelen gequoteerd ten einde over de bereikte kennis en vaardigheden van de leerling te rapporteren en dat de relatieve waarde tussen de punten voor dagelijks werk en de proefwerken – in voorkomend geval, voor de permanente evaluatie – weloverwogen het leerproces van de leerling tijdens het jaar en zijn of haar capaciteit tot verwerking van afgewerkte en grotere gehelen weergeeft.

Van elke individuele leerkracht en van de delibererende klasraad als geheel wordt ook verwacht dat hij zich bij het interpreteren van de resultaten daarenboven bewust is van een mogelijke foutenmarge en van het nut van klasgemiddelde of mediaan, of van het aftoetsen bij vakcollega's bij twijfelgevallen.

Aangenomen wordt bijgevolg dat een jaarcijfer in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van het relatieve belang dat moet worden gegeven aan dagelijks werk en aan de verwerking van grotere gehelen tijdens de examenperiode en aan de verschillende onderdelen van de leerstof die voor het betrokken vak in de loop van het jaar aan bod is gekomen en dat het om die reden ook betekenisvol is om later studiesucces te voorspellen.

9. Daaruit volgt, ook weer in principe, dat de leerling die niet een voldoende jaarresultaat behaalt, voor dat vak de leerplandoelstellingen ook niet op voldoende wijze heeft bereikt.

Een verwijzing naar een bij veronderstelling ordentelijk vastgelegd jaartekort volstaat dan ook in de regel als motivering voor die vaststelling, de klassenraad is op het eerste gezicht niet verplicht daarbovenop een opsomming te geven van alle niet behaalde eindtermen – al strekt het een delibererende klassenraad tot eer wanneer hij dit ten behoeve van de leerling wel onderneemt.

In de voorliggende zaak geeft de delibererende klassenraad bovendien ook voor andere vakken dan die waarvoor verzoeker geen jaartekort optekent aan, welke eindtermen niet zijn behaald. Hierbij verliest verzoeker ogenschijnlijk uit het oog dat de klassenraad die opsomming enkel maakt – en in dit geval inderdaad, *prima facie* moet maken aangezien verzoeker voor die vakken wel een slaagcijfer voorlegt – om het motief te onderbouwen dat het voor verzoeker “niet zo makkelijk is om voor andere vakken grote gehelen te verwerken (voor een gedetailleerde analyse van de behaalde eindtermen en leerplandoelen, zie verder)”. Een dergelijk motief lijkt slechts een aanvullende en ondersteunende functie te hebben waarmee de klassenraad in de eerste plaats zichzelf – en vanzelfsprekend vervolgens verzoeker – ervan wil verzekeren dat de prestaties van verzoeker op de andere vakken waarin hij wel, zij het zeer nipt soms, is geslaagd, niet van aard zijn om de balans toch weer in verzoekers voordeel te doen overhellen.

10. Luidens artikel 38 van het organisatiebesluit beëindigt een leerling het tweede jaar van de tweede graad met vrucht indien hij “in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt”.

Artikel 57 van het organisatiebesluit schrijft voor dat “onverminderd de bepalingen van artikel 56” – die te dezen niet van toepassing zijn en handelen over de geïntegreerde proef in het technisch, kunst- en beroepssecundair

onderwijs – “het met vrucht beëindigen van leerjaren van het voltijds secundair onderwijs niet noodzakelijk gebonden [is] aan het slagen voor afzonderlijke toetsen, examens of proeven over een deel of het geheel van de vorming”.

Zo in deze bepalingen gelezen moet worden dat een klassenraad niet van een leerling mag verlangen dat hij noodzakelijk *alle* leerplandoelstellingen moet bereiken en dat hij voor alle toetsen, examens of proeven moet slagen, lijken ze er toch niet aan in de weg te staan dat een klassenraad een C-attest uitreikt wanneer hij, zoals *in casu*, vijf jaartekorten vaststelt.

11. Voor het vak Nederlands behaalt verzoeker een jaartotaal van 48,1%. Verzoeker heeft tijdens de bezwaarprocedure in de school de quoterings voor dit vak reeds in vraag gesteld. Hierop heeft de delibererende klassenraad in de bestreden beslissing ook in detail geantwoord:

“U hebt nogal wat vragen bij de wijze waarop de evaluatie van het vak Nederlands is gebeurd. U vindt dat er onredelijk veel punten voor spelling worden afgetrokken en bepaalde vragen zeer subjectief zijn.

In verband met Nederlands tweede graad wordt in de eindtermen gesteld dat ‘De leerlingen kunnen bij planning en uitvoering van en bij reflectie op de schrijftaken: eigen tekst reviseren, inhouds- en vormconventies van de taal verzorgen. (ET 27)’

Deze algemene eindterm houdt in dat de leerlingen op het einde van de tweede graad in hun teksten acceptabel moeten kunnen spellen. Acceptabiliteit houdt in dat de leerlingen zo kunnen schrijven dat hun teksten in eindversies geen storende fouten tegen de basisregels van de Nederlandse spelling en van een goede interpunctie voorkomen.’

(leerplan VVKSO, 2002/08, p. 45)

Rekening houdende met deze eindterm en de gerelateerde leerplandoelstellingen worden binnen de vakgroep Nederlands op consistente wijze evaluatiepraktijken gehanteerd met betrekking tot het correct schrijven van leerlingen tijdens de examens. Zo is er o.a. afgesproken dat voor fouten tegen werkwoorden max. 10% van het totaal in punten in mindering wordt gebracht bekeken over het geheel van het examen;

De leerlingen zijn van deze afspraken op de hoogte, ook al wordt hen dit niet schriftelijk op het examen nog eens zo in detail meegedeeld. Gedurende het jaar zijn dezelfde criteria gehanteerd bij het beoordelen van de toetsen. Op het examen worden de leerlingen nog eens expliciet aange- maand aandacht te hebben voor hun spelling. In de wijze waarop Julian zijn antwoorden beoordeeld werden, zijn deze afspraken correct toegepast.

Over de andere bedenkingen bij de wijze waarop de examens Nederlands beoordeeld werden, kunnen we het volgende stellen:

p. 2, punt 2: De behaalde score is te verantwoorden vanuit de gehanteerde sleutel gezien:

- het antwoord deels niet in volzinnen geschreven is
- het niet echt een genuanceerde visie is. Er wordt enkel verklaard waarom Nederlands de meest aangewezen vorm is. Zijn argument voor dialectwoorden in het Vlaams geldt ook voor Nederlands.

p. 2, punt 3:

Naast het antwoord en in de opdracht zijn tekens aangebracht die aangeven wat correct is en wat fout. De gehanteerde antwoordsleutel motiveert de behaalde punten. Er was geen bronvermelding, niet in elke alinea werd naar de auteur verwezen en de stijl was hakkelerend. Dit zijn inhoudelijke elementen die de 6/10 verantwoorden.

Men kan niet verwachten dat een leerkracht elk punt en/of fout op een specifiek examen uitvoerig motiveert. Indien meer uitleg gewenst is, kunnen de leerlingen en hun ouders dit steeds verkrijgen in een mondeling onderhoud op het oudercontact of na afspraak.

p. 3, punt 4

zie supra in verband met de afspraken rond het beoordelen van werkwoorden en spelfouten.

p. 3, punt 5

‘NL’ verwijst naar een fout tegen de regels van het Nederlands, bv. een spelfout. In dit geval dient ‘professionele’ met dubbel s geschreven te worden.

p. 3, punt 6

Voor alle open vragen is door de vakgroep een duidelijke sleutel uitgewerkt op basis van de gegeven lessen en de nagestreefde leerplandoelstellingen waarin de centrale elementen die deel uitmaken van het juiste antwoord geëxpliciteerd worden. De gehanteerde criteria zijn duidelijk gegrond en algemeen gedragen door de vakgroep en in die zin dus geenszins subjectief.

p. 3-4, punt 7

De hier vermelde cijfers waren inderdaad gebaseerd op 2 opdrachten: een creatieve opdracht en een politiek betoog

1. Creatieve opdracht

Op basis van een boek (door hen gekozen) moesten de leerlingen een creatieve opdracht maken. Sommigen hebben collages gemaakt, anderen een film of een krantenartikel.

Julian daarentegen heeft geen eigen creatie gemaakt, maar een videoclip van Eminem op YouTube opgezet.

Zijn boek ging over 4 meisjes die tijdens een vakantie ingesneeuwd geraakten en waarbij er 1 of meerdere vermoord werden. Het boek handelde deels over de psychologische gevolgen voor de meisjes. De clip, die hij gekozen had, was een lied, dat volgens hem ook iets met psychologie te maken had. In het lied bezong Eminem zijn spijt t.o.v zijn dochter voor het mislukte huwelijk van haar ouders.

Deze opdracht stond op 10 punten: 7 voor creativiteit en 3 voor taal/stijl.

Julian behaalde 0 voor creativiteit en 1 op taal en stijl, omdat de minuut, die hij gesproken had redelijk vlot was. Door die clip had hij immers amper gesproken.

Anderen gaven uitleg over hun creatieve opdracht, maar bij een clip kan dat niet.

## 2. Betoog - politieke partij

De bedoeling was om in het kader van de lessen 'politiek en het betoog' een politieke partij op te richten en 5 partijstandpunten naar voren te brengen met de bedoeling het publiek te overtuigen om voor hen te stemmen. De leerlingen moesten in groep 5-10 minuten lang op overtuigende wijze hun partijprogramma met logo en naam voorstellen.

Julian zat in een groep met een andere leerling. Ze hebben samen nog geen 5 minuten gesproken, maar hun spreekstijl was allesbehalve overtuigend/enthousiast.

Op taal en stijl kreeg de groep van Julian dan ook 0/3, omdat ze beiden amper gesproken hebben en vooral omdat ze al zeker niet enthousiast waren over hun programma, wat toch de bedoeling is als je mensen wil overtuigen.

Ze hadden wel een naam, maar hebben die niet verklaard. Ze hadden geen logo (1/2). Ze hadden niet genoeg programmapunten en diegene, die ze hadden, hebben ze amper uitgelegd (toch 1/5 gegeven).

De leerkracht had nadien gevraagd om de powerpoint door te sturen, omdat ze amper de kans had gekregen om hun programmapunten te bekijken aangezien het zo snel ging. Dit had zij eigenlijk niet hoeven te doen, want in het slot van een betoog geef je normaalgezien de conclusie van je punten. Julian en de leerling waar hij mee samenwerkte hebben de vorm van een betoog (inleiding, midden, slot) absoluut niet gerespecteerd. Zij kregen zo desalniettemin de kans om hun presentatie inhoudelijk nogmaals duidelijk voor te leggen aan de leerkracht, maar deze heeft de powerpoint nooit ontvangen.

Het klopt dat oorspronkelijk de groep nog twee meisjes als lid telden die zich op een bepaald moment hebben afgesplitst. Dit is gepaard gegaan met een hele discussie op facebook en een betwisting over wie uiteindelijk welk idee heeft uitgewerkt. Het is duidelijk dat alle partijen hierin een verantwoordelijkheid dragen, maar het is onmogelijk om nu te reconstrueren hoe alles precies verlopen is en wie juist welke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van welk idee. De leerkracht heeft enkel kunnen vaststellen dat op momenten dat er in de klas aan deze opdracht mocht gewerkt worden noch Julian noch zijn groepsgeenoot echt een inbreng hadden tijdens deze voorbereiding. De meisjes waren op dat moment duidelijk wel ernstig met deze opdracht bezig.

p. 4, punt 8

zie supra in verband met de afspraken rond het beoordelen van werkwoord- en spelfouten.

p. 5, punt 9

Hier worden niet twee(maal) punten voor werkwoordsfouten afgetrokken. Hij behaalt hier 6/10 voor zijn schrijfoefening (schema).

p. 5, punt 11

Het klopt dat Julian hier 0,25 punt erbij had mogen krijgen. Echter, aangezien er niet met kwartpunten gewerkt wordt is dit weggefallen. Rekening houdende met de vraag van de ouders en de Raad van Bestuur is dit rechtgetrokken in de versie van het rapport d.d. 21 september 2012.

p. 5, punt 12

Een grondige vergelijking met de antwoordsleutel leert dat de quoterings hier wel degelijk te verantwoorden is:

- Julian is onvolledig: geen uitleg over onderzoek bij ‘nieuwe’ inzichten
- Onduidelijke structuur (inleiding, midden, slot)
- Geen besluit

p. 6, punt 13

zie supra in verband met de afspraken rond het beoordelen van werkwoord- en spelfouten.

p. 6, punt 14

Hoewel doorgaans dezelfde tijd gebruikt wordt in de twee delen van een zin, i.c. verleden tijd in het tweede deel van de zin dus ook in het eerste deel, kan het inderdaad ook verschillen. Dit levert Julian +0.5 punt op. Rekening houdende met de vraag van de ouders en de Raad van Bestuur is dit rechtgetrokken in de versie van het rapport dd 21 september 2012.

Het klopt verder niet dat Julian in vraag 4 drie zinnen zo goed als juist had. Zinnen 1 en 3 zijn fout.

Besluit examen Nederlands

Zoals hierboven werd aangetoond zijn de examens Nederlands van Julian beoordeeld op basis van binnen de vakgroep afgesproken en te verantwoorden criteria, die ook bij de beoordeling van toetsen doorheen het jaar werden gehanteerd. Deze zijn correct en op een redelijke wijze toegepast. Enkel in twee gevallen kan er sprake zijn van het feit dat Julian recht zou hebben op meer punten. Dit geeft 0.75 punt meer. Rekening houdende met de vraag van de ouders en de Raad van Bestuur is dit rechtgetrokken in de versie van het rapport dd 21 september 2012.

Het tekort op het jaartotaal blijft echter, evenals de vaststelling dat Julian bepaalde kennis en inzichten van het vak Nederlands onvoldoende beheerst.”

Voor de Raad van State handhaaft verzoeker zijn kritiek nog enkel op één punt, namelijk de evaluatie van de spreekoefening. Hij richt zich daarbij in het inleidend verzoekschrift tot “uw klassenraad”, en ook de nadere formulering van zijn kritiek doet de vraag rijzen of hij het uitvoerige en geconcretiseerde antwoord dat de klassenraad op zijn oorspronkelijke bezwaar geeft wel met de vereiste aandacht heeft gelezen en zijn huidige grief wel op dat antwoord toespitst.

De Raad stelt hoe dan ook vast dat verzoeker nalaat aan te geven welk precies aandeel de bewuste spreekoefening heeft in zijn totaal behaald resultaat voor Nederlands en stelt de rechter bijgevolg niet in staat na te gaan hoeveel punten hij erop had kunnen en moeten scoren om vervolgens voor het geheel van dit opleidingsonderdeel als geslaagd beschouwd te kunnen worden. Dat een (iets) hogere quotering van de spreekoefening tot gevolg zou hebben dat verzoeker als jaartotaal 50% of meer zou behalen voor dit vak, is voor de Raad bijgevolg louter giswerk. Voorts is duidelijk dat verzoeker het met de gegeven quotering niet eens is, maar daarmee toont hij nog niet de onwettigheid ervan aan. In de huidige stand van de procedure brengt verzoeker de door de klassenraad concreet gegeven toelichting bij de quotering van deze oefening niet aan het wankelen, noch de conclusie dat voor Nederlands het tekort op jaarbasis blijft.

12. De detailkritiek die verzoeker heeft bij het vak chemie lijkt hoe dan ook niet van aard om het jaartotaal van 27,3% in vraag te stellen. Overigens lijkt het voor de Raad van State niet onmogelijk dat een leerling de chemische formules voor een soort stoffen kent, en niet de formules die op een andere soort stoffen betrekking hebben, zodat het hem vooralsnog zonder nadere explicitering door verzoeker ontgaat welke tegenspraak in de opmerking van de klassenraad schuilt.

13. De kritiek van verzoeker bij het vak Engels is niet gericht op de door hem behaalde punten. Verzoeker beoogt een tegenspraak aan het licht te brengen tussen zijn punten en de markeringen in de bijlagen bij de beslissing inzake het al dan niet behaald hebben van sommige eindtermen met betrekking tot een luister- en een schrijfvaardigheid. De kritiek lijkt bijgevolg niet dienstig: de bestreden beslissing is, zoals verzoeker het zelf betoogt, gesteund op de cijfermatige resultaten en ook als verzoeker zou verkrijgen dat in de bedoelde bijlage het kruisje bij enkele eindtermen verplaatst moet worden van de kolom ‘niet behaald’ naar de kolom ‘behaald’ om het met zijn behaalde deelresultaten in overeenstemming te brengen, toont hij niet aan hoe daarmee zijn punten voor Engels hoger kunnen worden. Bij de omgekeerde redenering, namelijk dat zijn punten voor de

bewuste onderdelen in overeenstemming gebracht moeten worden met de als niet behaald aangekruiste eindtermen, heeft verzoeker geen belang.

14. Uit wat voorafgaat volgt dat verzoeker vooralsnog niet aantoonbaar dat de klassenraad steunt op verkeerde cijfers. In de huidige stand van de rechtspleging neemt de Raad van State dan ook aan dat de door verzoeker behaalde punten een zorgvuldig vastgestelde weergave zijn van verzoekers prestaties tijdens het afgelopen schooljaar.

15. Dit betekent dat verzoeker een leerling is die vijf jaartekorten heeft. Twee van die tekorten – Engels en Nederlands – zijn weliswaar miniem te noemen maar zijn, op aansporen van verzoeker, door de delibererende klassenraad tijdens de administratieve beroepsprocedure op het eerste gezicht nader onderzocht en bevestigd.

Om de redenen hiervóór uiteengezet, vermag de delibererende klassenraad uit die tekorten wettig afleiden dat verzoeker voor geen van de bedoelde vakken de leerplandoelstellingen op voldoende wijze heeft bereikt. Het tegendeel bewijzen valt toe aan verzoeker, waar hij vooralsnog niet toe komt.

16. Een klassenraad die vijf niet of niet overtuigend betwiste jaartekorten vaststelt, daaraan gerelateerd het aandeel van die vakken in het geheel van de studie, de aard van twee ervan als profielbepalende vakken en de negatieve evolutie die blijkt uit het falen van verzoeker op examenreeks 3, en daaruit vervolgens afleidt dat de leerplandoelstellingen ook voor het geheel van de studies niet in voldoende mate zijn bereikt, handelt *prima facie* binnen de wettelijkheid en motiveert deugdelijk waarom de leerling in kwestie het jaar “niet [...] met vrucht voltooid heeft”.

Dat verzoeker het ook voor enkele andere vakken moeilijk heeft om grotere gehelen te verwerken, lijkt in dit licht een overtollig motief zodat verzoeker geen belang erbij heeft om het in twijfel te trekken.

17. Een studieadvies is vrijblijvend; het lijkt geen eenzijdig uitvoerbare rechtshandeling, onderworpen aan de motiveringsplicht. Een gebrekkig studieadvies lijkt hoe dan ook niet de beslissing over al dan niet slagen te kunnen vitiëren.

18. Het eerste middel is bijgevolg in geen van zijn onderdelen ernstig.

#### *B. Tweede middel*

##### *Uiteenzetting van het middel*

19. Het tweede middel is “genomen uit de schending van artikel 57 van [het] Organisatiebesluit juncto artikel 5, § 1, artikel 15, § 1,1°, artikel 38, artikel 39 en artikel 40, § 2 van het Organisatiebesluit en artikel 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen”.

Verzoeker betoogt dat het automatisch toekennen van een C-attest bij het bereiken van een vooraf bepaald aantal jaartekorten of zuiltekorten strijdig is met het organisatiebesluit. De deliberatiebeslissing verwijst enkel naar het aantal tekorten en motiveert aldus met een louter mathematische verwijzing naar de behaalde resultaten.

De formele-motiveringsplicht is geschonden “daar er onvoldoende uit de beslissing zelf blijkt waarom het aantal tekorten aantoont dat verzoeker met leemten in kennis en inzicht zit en waarvoor hem een C-attest moet worden verleend”.

### *Beoordeling*

20. De beslissing en haar bijlagen omvatten 73 bladzijden motivering. Haar een gebrek aan formele motivering verwijten, of niet zien dat ze concreet op de situatie van verzoeker toegeschreven is en geen automatische toepassing van een vooraf extern opgelegde of zelf aangenomen richtlijn, mist elke ernst. Een zo omstandige en uitputtende inspanning om een leerling duidelijk te maken waarom hij niet geslaagd is, is in een zaak die aan de Raad van State is voorgelegd nog maar uitzonderlijk vertoond. Overigens valt het middel samen met het eerste middel.

21. Het middel is niet ernstig.

### *C. Derde middel*

#### *Uiteenzetting van het middel*

22. Het derde middel is “genomen uit de schending van artikel 15, § 1 juncto 39, § 2 en artikel 40, § 2 van Organisatiebesluit in samenhang met artikel 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur”.

Volgens verzoeker wordt van de klassenraad verwacht dat na de mogelijkheid van een A-attest te hebben uitgesloten, de mogelijkheid wordt onderzocht of hem eventueel een B-attest kan worden toegekend. Dit is *in casu* niet gebeurd, uit de motivering blijkt nergens dat die optie werd afgewogen.

### *Beoordeling*

23. Luidens artikel 37, § 1, van het organisatiebesluit beschikt de delibererende klassenraad bij het nemen van de beslissingen over het al dan niet

slagen van de leerlingen op het einde van het schooljaar over twee mogelijkheden: “1° de leerling wordt beschouwd het leerjaar met vrucht te hebben beëindigd; 2° de leerling wordt beschouwd het leerjaar niet met vrucht te hebben beëindigd”.

Artikel 38, 1°, van het organisatiebesluit preciseert vervolgens dat een leerling het eerste leerjaar van de tweede graad met vrucht beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

24. De delibererende klassenraad heeft niet, zoals verzoeker meent, eerst de mogelijkheid van een A-attest uitgesloten. Hij heeft aan verzoeker een oriënteringsattest C toegekend, hetgeen betekent – zoals ook kan worden gelezen in artikel 39, 3°, van het organisatiebesluit – dat verzoeker “het leerjaar in de betrokken onderwijsinstelling heeft beëindigd doch niet met vrucht”.

De klassenraad oordeelt dat verzoeker het betrokken leerjaar – en dus ook de betrokken graad – niet met vrucht heeft beëindigd. Een onderzoek naar een overgang naar een volgend hoger schooljaar met clausulering is vervolgens niet aan de orde, aangezien dit B-attest net zoals een A-attest precies veronderstelt dat de leerling het schooljaar wél met vrucht heeft beëindigd. De delibererende klassenraad die zijn beslissing tot het toekennen van een oriënteringsattest C *prima facie* afdoende heeft gemotiveerd, lijkt aldus ook aan te geven waarom aan die leerling impliciet geen oriënteringsattest B (of A) wordt toegekend.

25. Het middel, dat van de tegenovergestelde opvatting uitgaat, faalt *prima facie* naar recht en is niet ernstig.

#### *D. Vierde middel*

##### *Uiteenzetting van het middel*

26. Het vierde middel is “genomen uit de schending van artikel 5, § 5 van het Organisatiebesluit, artikel 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur”.

Uit de bestreden beslissing blijkt volgens verzoeker dat “veel belang” werd gehecht aan de studiehouding, die beweerd ondermaats bleef. Zijn studiehouding mag echter geen doorslaggevende rol spelen in de beoordeling bij het verlenen van een oriënteringsattest.

##### *Beoordeling*

27. Zoals verzoeker het in zijn eerste middel uitvoerig – en op het eerste gezicht terecht – in de verf zet, is de beslissing om hem niet geslaagd te verklaren op doorslaggevende wijze gesteund in zijn jaartekorten. Niet in zijn studiehouding dus. Het middel mist *prima facie* feitelijke grondslag en is niet ernstig.

#### *VII. Slotsom*

28. Geen van de aangevoerde middelen is ernstig. Er is bijgevolg niet voldaan aan ten minste één van de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

## **BESLISSING**

**1. De Raad van State verwerpt de vordering.**

**2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op 175 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 11 oktober 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

|                        |                        |
|------------------------|------------------------|
| Geert Van Haegendoren, | staatsraad,            |
|                        | waarnemend voorzitter, |
| bijgestaan door        |                        |
| Bram Van Thillo,       | griffier.              |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Bram Van Thillo**

**Geert Van Haegendoren**